

The Expectations for Quality of Life of Enlisted Soldiers from the Special Equipment Engineering Battalion, Engineering Division, After Discharge from Military Service

Dolatham Thappichaya

Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: s65563825054@ssru.ac.th

Wanlop Piriyawattana

Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: wallop.pi@ssru.ac.th

Received	Reviewed	Revised	Accepted
14/01/2025	26/01/2025	04/02/2025	05/02/2025

Abstract

Background and Aims: The Military in Thailand is very important to the security and development of the nation, from protecting the independence in the founding era to defending sovereignty from foreign invasions, to maintaining peace and order and helping people in times of disaster. Such roles are not limited to military missions, but also include supporting work to improve the quality of life of the people during times of peace with conscripts. Therefore, conscripts are human resources of the nation who have sacrificed their personal interests to serve the nation. Therefore, it is interesting to see what conscripts in the Special Equipment Engineering Battalion, Engineering Division expect to live after discharge. This research aims to study 1. Personal data factors affecting expectations for quality of life after discharge from the military 2. The level of expectations affecting quality of life after discharge from the military.

Methodology: This research is a quantitative research method from a sample group of 280 people using a questionnaire as a tool and the results were analyzed statistically by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and hypothesis testing at a statistical significance level of .05.

Results: It was found that most of the sample group were 20-22 years old, had a high school education, were registered in Bangkok and its vicinity, were single, had a pre-

service income of less than 10,000 baht, were general employees, and were voluntarily enlisted in the military service. The overall level of opinions regarding expectations for quality of life after discharge from the military service was at the highest level. The results of the hypothesis testing found that different personal factors, age, education level, registered home, family status, pre-service income, and methods of enlisting in the military service had different opinions regarding expectations for quality of life after discharge from the military service, with statistical significance at the .05 level. Meanwhile, different occupations before enlistment had no different opinions regarding expectations for quality of life after discharge from the military service.

Keywords : Expectation; Quality of life; Conscripts

ความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่าง เครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ

ดลธรรม ทับพิงายะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อีเมล: s65563825054@ssru.ac.th

วัลลภ พิริยวรธนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อีเมล: wallop.pi@ssru.ac.th

Abstract

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ทหารในประเทศไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงและการพัฒนาของชาติ ตั้งแต่การปกป้องเอกราชในยุคก่อตั้งประเทศ ไปจนถึงการป้องกันอำนาจอธิปไตยจากการรุกรานของต่างชาติ รวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อยและการช่วยเหลือประชาชนในยามที่เกิดภัยพิบัติ บทบาทดังกล่าวไม่เพียงจำกัดอยู่ในภารกิจทางการทหาร แต่ยังรวมถึงการสนับสนุนงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในช่วงเวลาที่ประเทศสงบสุขด้วยทหารกองประจำการ ดังนั้นทหารกองประจำการจึงเป็นทรัพยากรบุคคลของชาติบ้านเมืองที่ได้เสียสละประโยชน์ส่วนตนในการทำหน้าที่ยุติภัยพิบัติ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าทหารกองประจำการสังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง จะมีความคาดหวังในการดำเนินชีวิตหลังปลดประจำการอย่างไร การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิต หลังปลดจากกองประจำการ
2. ระดับความคาดหวังที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต หลังปลดจากกองประจำการ

ระเบียบวิธีการศึกษา: การวิจัยนี้เป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือและนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย: พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 20-22 ปี ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านอยู่ที่ กรุงเทพฯและปริมณฑล สถานภาพครอบครัวโสด มีรายได้ก่อนเข้ารับราชการต่ำกว่า 10,000 บาท อาชีพรับจ้างทั่วไป และมีวิธีการเข้ารับราชการในกองประจำการด้วยความสมัครใจ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิต หลังปลดจากกองประจำการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน สถานภาพครอบครัว รายได้ก่อนเข้ารับราชการ และวิธีการเข้ารับราชการในกองประจำการ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิต หลังปลดจากกองประจำการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่อาชีพก่อนเข้า

รับราชการที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตหลังปลดจากกอง
ประจำการไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ความคาดหวัง; คุณภาพชีวิต; ทหารกองประจำการ

บทนำ

ทหารในประเทศไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงและการพัฒนาของชาติ ตั้งแต่การ
ปกป้องเอกราชในยุคก่อตั้งประเทศ ไปจนถึงการป้องกันอำนาจอธิปไตยจากการรุกรานของต่างชาติ
รวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อยและการช่วยเหลือประชาชนในยามที่เกิดภัยพิบัติ บทบาทดังกล่าว
ไม่เพียงจำกัดอยู่ในภารกิจทางการทหาร แต่ยังรวมถึงการสนับสนุนงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของ
ประชาชนในช่วงเวลาที่ประเทศสงบสุขด้วยทหารกองประจำการ หมายถึงทหารกองเกินที่ผ่านการตรวจ
เลือกหรือสมัครใจเข้ารับราชการ มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และมีบทบาทสำคัญในการ
พัฒนาความมั่นคงของชาติ การเข้ารับราชการทหารกองประจำการถือเป็นหน้าที่ที่กำหนดไว้ใน
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 50 (5) และพระราชบัญญัติรับราชการทหาร
พ.ศ. 2497 ซึ่งระบุให้ชายไทยที่มีสัญชาติไทยโดยกำเนิดทุกคนต้องเข้ารับราชการทหารตามกระบวนการ
ที่กำหนด เช่น การลงบัญชีทหารกองเกิน การตรวจเลือก และการปลดประจำการโดยปกติ การเกณฑ์
ทหารในประเทศไทยจะมีขึ้นปีละครั้งในเดือนเมษายน และผู้ที่ผ่านการตรวจเลือกจะเข้ารับราชการเป็น
ระยะเวลา 2 ปี การเกณฑ์ทหารมีข้อยกเว้นสำหรับผู้ที่ยื่นหลักสูตรวิชาการศึกษา (ร.ด.) หรือสำเร็จ
การศึกษาในระดับที่กำหนด (วรกร ภาวิงค์คณะนันท, 2564)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 50 (5) บัญญัติหน้าที่ของปวงชนชาว
ไทยว่าบุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.
2497 บัญญัติให้เป็นหน้าที่ให้เฉพาะชายไทยที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเท่านั้น กล่าวคือ ชายไทยที่มี
สัญชาติไทยต้องเข้ารับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดขั้นตอน
เกี่ยวกับการรับราชการทหารไว้ตั้งแต่การลงบัญชีทหารกองเกิน การรับหมายเรียก การตรวจเลือกคนเข้า
กองประจำการ การเรียกพล การระดมพล และการปลดประจำการ ตามพระราชบัญญัติรับราชการ
ทหาร พ.ศ. 2497 บุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้แล้วเมื่ออายุครบ 20 ปี บริบูรณ์จะต้องไปรับ
หมายเรียกเข้ารับราชการทหารภายในปีพุทธศักราชนั้น ซึ่งทหารกองเกินหรือบุคคลที่จับสลากใบแดง
หรือสมัครเข้าเป็นทหารกองประจำการ ประธานกรรมการตรวจเลือกจะส่งตัวให้นายอำเภอ/
ผู้อำนวยการเขต ออกหมายนัดให้ไปเข้ารับราชการทหารตามผลัดที่จับสลากได้หรือผลัดที่สมัครไว้ ซึ่ง
เป็นหน้าที่ของชายไทยทุกคนต้องรับราชการทหาร ซึ่งการรับใช้ชาติด้วยการเป็นทหารเป็นเรื่องที่มี
เกียรติมีศักดิ์ศรี เพราะกองทัพไทยจะฝึกฝนผู้เข้ารับราชการทหารให้มีระเบียบวินัย ฝึกหัดวิชาชีพเพิ่มพูน
ความรู้ในด้านต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างมากแก่ทหารเกณฑ์ทุกคน ซึ่งปกติการเกณฑ์

ทหารจะกระทำกันในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี ปีละหนึ่งครั้งและต้องเข้ารับราชการเป็นทหารเกณฑ์จำนวน 2 ปี แต่มีข้อยกเว้นและผ่อนผันสำหรับผู้เรียนวิชาชีพอาชีวศึกษา (ร.ด.) หรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 และกฎกระทรวง และทหารในไทยก็จะมีทั้งแบบศึกษาเล่าเรียนตามหลักสูตรของทหารและเป็นการเกณฑ์ทหาร ซึ่งการเกณฑ์ทหารคือการรับสมัครบุคคลโดยบังคับเพื่อเข้ารับราชการทหาร การเกณฑ์ทหารมีมาแต่โบราณ กระทั่งปัจจุบันได้กลายเป็นเรื่องพื้นฐานของกองทัพในหลายประเทศ แม้จะไม่ได้อยู่ในช่วงสงคราม แต่การรับสมัครเข้ารับราชการทหารยังคงมีความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกฝนผู้เข้ารับราชการทหารให้มีระเบียบวินัย รวมทั้งยังเป็นการฝึกหัดวิชาชีพ เพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและกองทัพ (สันหัต โปธิสา, 2567)

เนื่องจาก การเกณฑ์ทหารเป็นกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งในทางปฏิบัติพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 กำหนดหน้าที่นี้ให้เฉพาะชายที่มีสัญชาติไทยเป็นทหารกองประจำการที่จำเป็นต้องเข้าปฏิบัติหน้าที่ของผู้ชายไทยในฐานะพลเมืองของรัฐที่ได้กำหนดได้ตามกฎหมาย ถ้าหากผู้ใดหนีทหารจะถือว่ามิโทษทางกฎหมาย เช่น บุคคลใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามหมายเรียกของนายอำเภอ หรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ หรือ หลีกเลี่ยงหรือขัดขืนด้วยประการใด ๆ เพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ บุคคลใดเข้ารับราชการทหารกองประจำการแทนผู้อื่น หรือเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ระวังโทษจำคุกไม่เกินสามปี

อย่างไรก็ตาม การรับราชการทหารกองประจำการอาจส่งผลกระทบต่อชีวิตส่วนตัวของแต่ละบุคคล เนื่องจากความแตกต่างทางสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น นักเรียนหรือนักศึกษาที่ต้องการผ่อนผันเพื่อศึกษาต่อ หรือผู้ที่มีภาระหน้าที่ดูแลครอบครัว เป็นต้น การช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่ทหารกองประจำการยังคงมีความสำคัญ โครงการของกองทัพภาคที่ 2 ที่มอบบ้านให้กับพลทหารที่ขาดแคลนที่อยู่อาศัยในจังหวัดสกลนครเมื่อปี 2566 เป็นตัวอย่างที่ดีให้เห็นถึงการดูแลสวัสดิการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของพลทหาร (สำนักประชาสัมพันธ์จังหวัดสกลนคร, 2566)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทหารกองประจำการเป็นทรัพยากรบุคคลของชาติบ้านเมืองที่ได้เสียสละประโยชน์ส่วนตนในการทำหน้าที่รับใช้ชาติ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าทหารกองประจำการสังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง จะมีความคาดหวังในการดำเนินชีวิตหลังปลดประจำการอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล ที่ส่งผลต่อความคาดหวังของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ
2. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้จำนวน 7 ข้อ ดังนี้

1. อายุ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ แตกต่างกัน
2. ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ แตกต่างกัน
3. ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านหรือภูมิลำเนาทหารที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ แตกต่างกัน
4. สถานภาพสมรส ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ แตกต่างกัน
5. รายได้ก่อนเข้ารับราชการ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่างหลังปลดจากกองประจำการ แตกต่างกัน
6. อาชีพเดิมก่อนเข้ารับราชการ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ แตกต่างกัน
7. วิธีการเข้ารับราชการ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ ไม่แตกต่างกัน

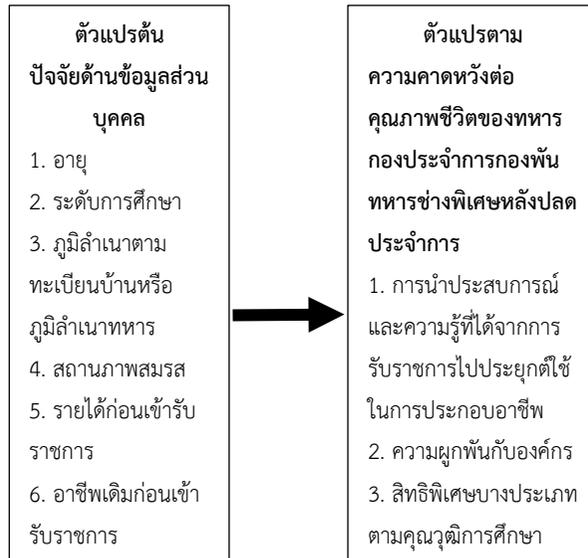

การทบทวนวรรณกรรม

ถ้าพูดถึงความคาดหวังในอนาคตหลายคนก็จะมองถึงคุณภาพชีวิตของตนเองในอนาคต เช่นเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ความหมายของ “คุณภาพชีวิต” เมื่อ พ.ศ. 2540 ว่า “คุณภาพชีวิต คือ การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่ง ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ องค์ประกอบของความเป็นพื้นฐานที่เหมาะสมอย่างน้อยก็ว่าจะมีอาหารที่เพียงพอ มีเครื่องนุ่งห่ม มีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม มีสุขภาพกายและจิตใจที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งได้รับการบริการพื้นฐานที่จำเป็น ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประกอบการดำรงชีพอย่างยุติธรรม หลากหลายคนและหลากหลายอาชีพต่างคาดหวังที่จะได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งนั้น รวมไปถึงทหารกองประจำการ หรือที่เรา รู้จัก คือ ทหารเกณฑ์ที่จะต้องเข้ารับการฝึกอบรบในกองกำลังพลต่าง ๆ ในทุกปี ต่างก็ต้องการสวัสดิการที่ดีจากรัฐบาลเช่นเดียวกัน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ทหารกองประจำการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเพราะได้เสียสละเพื่อรับใช้ประเทศใช้ด้านการป้องกันประเทศและอื่น ๆ อีกมากมาย จึงเป็นที่น่าสนใจว่าหลังจากปลดประจำการแล้ว บุคคลเหล่านี้มีความคาดหวังอย่างไรต่อคุณภาพชีวิตในอนาคต

สุพรรณิ ไชยอำพร และสนธิ สมัครการ (2534) ให้คำนิยามว่าคุณภาพชีวิต คือ สภาพการดำรงชีวิตในสังคมที่เจ้าของชีวิตมีความพึงพอใจในช่วงเวลาหนึ่ง และความพึงพอใจนี้สามารถวัดหรือประเมินได้ทั้งด้านจิตใจและวัตถุปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในช่วงเวลานั้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือของสังคมก็ตาม

สิทธิ ได้แก่ ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ซึ่งหมายความว่า เป็นประโยชน์ที่กฎหมายรับรองว่ามีอยู่ และเป็นประโยชน์ที่กฎหมายคุ้มครองมิให้มีการละเมิดสิทธิ รวมทั้งบังคับให้เป็นไปตามสิทธิในกรณีที่มีการละเมิดด้วย (หยุด แสงอุทัย, 2556) ส่วนเสรีภาพ หมายถึงสภาพการณ์ที่บุคคลมีอิสระในการที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตนเสรีภาพจึงหมายถึงอำนาจในการกำหนดตนเองโดยอิสระของบุคคลที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใดอันเป็นอำนาจที่มีเหนือตนเอง (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2558) สิทธิและเสรีภาพก่อให้เกิดผลในทางกฎหมายมหาชน 3 ประการ คือ ประการแรก การรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและเสรีภาพโดยกฎหมายสูงสุดคือรัฐธรรมนูญซึ่ง ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัยเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพในชีวิตส่วนตัว เสรีภาพทางปัญญาและศีลธรรม และเสรีภาพเศรษฐกิจและสังคมมหาชน ประการที่สอง เสรีภาพของบุคคลนั้น หากไม่มีการจำกัดเลยแต่ละบุคคล ย่อมใช้เสรีภาพของตนอย่างเต็มที่ซึ่งนำไปสู่ภาวะอนาธิปไตย ดังนั้นรัฐจึงมีหน้าที่ในการรักษากติกาการใช้เสรีภาพของบุคคลเรียกว่า การแทรกแซงของรัฐเพื่อจัดระบบการคุ้มครอง ประการที่สาม คือ การมีองค์กรชี้ขาดที่เป็นอิสระและทำให้การละเมิดกฎหมายที่คุ้มครอง เสรีภาพหมดไป เพื่อให้การคุ้มครองเสรีภาพบังเกิดผลอย่างเต็มที่

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) รายละเอียด ดังนี้

ประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง ประจำปี 2567 จำนวน 928 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 280 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบไปด้วยคำถามปลายปิด (Close – End Question) โดยผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ

กระบวนการสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากงานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสอบถามและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านให้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997)

เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

เห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

โดยใช้สูตรการหาค่า IOC คือ $IOC = (\Sigma R) / N$

IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ΣR หมายถึง ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ

4. ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง
5. นำไปใช้เก็บข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลต่อไป

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม

ลักษณะคำตอบของแบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นลักษณะของการใช้มาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งเป็นมาตรวัดชนิดประมาณค่าจากค่าน้อยที่สุดถึงค่ามากที่สุด จากนั้นคำนวณหาค่าพิสัย (Range) เพื่อจัดระยะห่างของช่วงชั้นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบแบบสอบถาม ครบตามจำนวนคำถาม จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถามจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับด้านความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอย สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์กำหนดไว้ในระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน หรือภูมิลำเนาทหาร สถานภาพสมรส รายได้ก่อนเข้ารับราชการ อาชีพเดิมก่อนเข้ารับราชการ และวิธีการเข้ารับราชการในกองประจำการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 280 คน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านหรือภูมิลำเนาทหาร สถานภาพสมรส รายได้ก่อนเข้ารับราชการ อาชีพเดิมก่อนเข้ารับราชการ และ วิธีการเข้ารับราชการในกองประจำการ

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
20 – 22 ปี	40	14.30
23 – 25 ปี	47	16.80
26 – 28 ปี	109	38.90
รวม	280	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	40	14.30
มัธยมศึกษาตอนต้น	47	16.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย	109	38.90
ปวช./ปวส.	76	27.10
ปริญญาตรี	8	2.90
รวม	280	100.00
ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน หรือ ภูมิลำเนาทหาร		
กรุงเทพและปริมณฑล	138	49.30
ภาคกลาง	87	31.10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	53	18.90

ภาคใต้	2	0.70
รวม	280	100.00
สถานภาพสมรส		
โสด	239	85.40
สมรส	24	8.60
หย่าร้าง/และหม้าย	17	6.10
รวม	280	100.00
รายได้ก่อนเข้ารับราชการ (บาท/เดือน)		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	133	47.50
10,001 – 20,000 บาท	93	33.20
20,001 – 30,000 บาท	38	13.60
30,001-40,000 บาท	16	5.70
รวม	280	100.00
อาชีพก่อนเข้ารับราชการ		
พนักงานบริษัทเอกชน	8	2.90
นักศึกษา	59	21.10
รับจ้างทั่วไป	104	37.10
ว่างงาน	66	23.60
อื่น	43	15.40
รวม	280	100.00
วิธีการเข้ารับราชการในกองประจำการ		
สมัครใจ	148	52.90
จับฉลากใบดำ – ฉลากใบแดง	132	47.10
รวม	280	100.00

จาก ตาราง 1 อายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 20-22 ปี จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90 ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน หรือภูมิลำเนาทหาร พบว่า ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน หรือภูมิลำเนาทหารอยู่ที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 49.30 สถานภาพ

สมรส พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส โสด จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 85.40 รายได้ก่อนเข้ารับราชการ (บาท/เดือน) พบว่า ส่วนใหญ่มี รายได้ก่อนเข้ารับราชการ (บาท/เดือน) ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 อาชีพก่อนเข้ารับราชการ พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพก่อนเข้ารับราชการ รับจ้างทั่วไป จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 37.10 และวิธีการเข้ารับราชการในกองประจำการ พบว่า ส่วนมากมีการสมัครใจ จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 52.

2. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้จากการรับราชการหลังปลดจากกองประจำการไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ ด้านความผูกพันกับกองทัพ ด้านสิทธิพิเศษตามคุณวุฒิการศึกษา และด้านการปรับปรุงสวัสดิการของทหารกองประจำการ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้การนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้จากการรับราชการทหารหลังปลดจากกองประจำการ ภาพรวม

(n=280)

ความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.การนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้จากการรับราชการหลังปลดจากกองประจำการไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ	4.25	0.540	มากที่สุด
2. ความผูกพันกับกองทัพ	4.16	0.614	มาก
3. สิทธิพิเศษตามคุณวุฒิการศึกษา	3.96	0.691	มาก
4. การปรับปรุงสวัสดิการของทหารกองประจำการ	4.46	0.425	มากที่สุด
รวม	4.21	0.492	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลัง

ปลดจากกองประจำการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 (S.D. = 0.492) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นด้านการปรับปรุงสวัสดิการของทหารกองประจำการ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 (S.D. = 0.425) รองลงมา คือ ด้านการนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้จากการรับราชการหลังปลดจากกองประจำการไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 (S.D. = 0.540) ด้านความผูกพันกับกองทัพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 (S.D. = 0.614) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านสิทธิพิเศษตามคุณวุฒิการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 (S.D. = 0.691) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล ที่ส่งผลต่อความคาดหวังของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ

พบว่า ปัจจัยด้านส่วนบุคคล อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน หรือภูมิลำเนาทหาร สถานภาพสมรส รายได้ก่อนเข้ารับราชการ (บาท/เดือน) และวิธีการเข้ารับราชการในกองประจำการ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ พบว่า อาชีพก่อนเข้ารับราชการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ มุ่งมี และ ณัฐวุฒิ อันตระกูล (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ สังกัด กองพันทหารอากาศโยธิน กองบิน 1 พบว่า การเปรียบเทียบมีข้อมูลส่วนบุคคล จำแนกตาม อายุ สถานภาพสมรส และความสมัครใจมาเป็นทหาร ที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารอากาศโยธิน กองบิน 1 แตกต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา สูงสว่าง และปิยากร หวังมหาพร (2564) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของนายทหารประทวน กรณีศึกษาหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่อง ระดับการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน แตกต่างกัน

2. ความคาดหวังที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการสังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง หลังปลดจากกองประจำการ

พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่างหลังปลดจากกองประจำการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นด้านการปรับปรุงสวัสดิการของทหารกองประจำการ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้จากการรับราชการหลัง

ปลอดภัยจากกองประจำการไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ ด้านความผูกพันกับกองทัพ และลำดับสุดท้าย คือ ด้านสิทธิพิเศษตามคุณวุฒิการศึกษา ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผดาสวัสดิ์ วุฒิมานานนท์ (2560) ได้ศึกษา คุณภาพชีวิตทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ: ศึกษากรณีทหารเกณฑ์ที่มีภูมิลำเนาในอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง พบว่าคุณภาพชีวิตของทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านคุณลักษณะทหารอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความพึงพอใจต่อกองทัพอยู่ในระดับมาก ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจักขณ์ ใหญ่เลิศ และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ กองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 16 จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ กองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 16 จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ กองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 16 จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากทุกด้าน มากที่สุด คือ ด้านที่พักอาศัย แตกต่างกับ งานวิจัยของ ณ์ฐพล ไกรवास (2560) ได้ศึกษา คุณภาพชีวิตของนายทหารชั้นประทวน กองพันทหารช่างที่ 2 รักษาพระองค์ พบว่า นายทหารชั้นประทวน กองพันทหารช่างที่ 2 รักษาพระองค์ มีคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับกลาง ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นายทหารชั้นประทวนมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจมากที่สุด รองลงมา คือ คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย และคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ให้ทหารกองประจำการได้มีโอกาสเลือกอาหารที่มีคุณภาพตามความเหมาะสม
2. ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นควรให้เกียรติทหารกองประจำการตามความเหมาะสม
3. ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการบริหารการเงินและการสร้างอาชีพหลังปลดประจำการ เช่น การเป็นผู้ประกอบการหรือการเข้าทำงานในภาคเอกชน
4. จัดอบรมทักษะในเรื่องของความรับผิดชอบและการมีระเบียบวินัยในการทำงานเพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพหลังปลดประจำการ
5. นำความรู้ในการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ทางทหารไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กำหนดแนวทางในการยกย่องชมเชยเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดความภาคภูมิใจในฐานะผู้เสียสละเพื่อชาติและสะท้อนความรู้สึกรักให้เกิดความผูกพันกับองค์กร

2. ปรับปรุงค่าตอบแทนตามคุณวุฒิการศึกษาเพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อการครองชีพระหว่างรับราชการและจะเป็นแรงส่งเสริมในการทำให้เกิดความสมัครใจมากกว่าการเกณฑ์ทหาร

3. เพิ่มสิทธิพิเศษให้กับทหารกองประจำการที่สร้างชื่อเสียงหรือผลประโยชน์ให้กับหน่วยงาน

4. เพิ่มสิทธิในการใช้บริการสวัสดิการของรัฐ เช่น การศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่นที่อาจมีผลต่อคุณภาพชีวิต เช่น ภาวะสุขภาพจิต การสนับสนุนจากครอบครัว และการปรับตัวในสังคมหลังปลดประจำการ วิเคราะห์ผลกระทบของการฝึกอบรมในช่วงประจำการต่อความสำเร็จในอาชีพหลังปลดประจำการ

2. ควรศึกษาความสำเร็จในอาชีพหลังปลดประจำการ เช่น สัดส่วนที่สามารถหางานทำได้ รายได้เฉลี่ย หรือความพึงพอใจในอาชีพ เพื่อประเมินผลกระทบจากการประจำการในกองทัพ

เอกสารอ้างอิง

กรมประชาสัมพันธ์. (2566). กองทัพบก" เปิดรับสมัครคัดเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกอง

ประจำการ โดยวิธีร้องขอ (กรณีพิเศษ) ด้วยระบบออนไลน์ ประจำปี 2567. สืบค้นเมื่อ 16

กันยายน 2567 จาก

<https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/214088>.

กัลยา สูงสว่าง และปิยากร หวังมหาพร. (2564). คุณภาพชีวิตการทำงานของนายทหารประทวน: กรณีศึกษาหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย. *วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย*, 14(2), 41–56.

ณัฐพล ไกรवास. (2560). *คุณภาพชีวิตของนายทหารชั้นประทวน กองพันทหารช่างที่ 2 รักษาพระองค์*.

[วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ.

บรรเจิด สิงคะเนติ. (2558). *หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์*. กรุงเทพฯ:

วิญญูชน. หน้า 53.

ผดาสวัสดิ์ วุฒิมานานนท์. (2560). คุณภาพชีวิตทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ: ศึกษากรณีทหารเกณฑ์ที่

มีภูมิลำเนาในอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า*, 4(3), 33–38.

วรกร ภาวจะนันท์. (2564). *แนวทางการพัฒนาการศึกษาเพิ่มเติมของทหารประจำการ (เอกสารวิจัย*

ส่วนบุคคล). วิทยาลัยกองทัพบก.

วิจักษณ์ ใหญ่เลิศ และคณะ. (2565). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ กองพัน

ทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 16 จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 6(2), 1–10.

สันทัต โปธิสา. (2567, 2 เมษายน). *การเกณฑ์ทหารทั่วโลก: ประเทศไทยและประเทศอื่นๆ*. สืบค้นเมื่อ

25 กรกฎาคม 2567 จาก <https://www.thaipbs.or.th/now/content/1016>

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสกลนคร. (2566, 9 พฤศจิกายน). *ผู้บัญชาการทหารบกที่ 2 มอบบ้านให้ทหารเกณฑ์*. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2567 จาก

<https://sakonnakhon.prd.go.th/th/content/category/detail/id/57/iid/231134>

สุพรรณิ ไชยอำพร และสนิธ สมัครการ. (2534). *คุณภาพชีวิตของคนไทยเปรียบเทียบระหว่างเมืองกับชนบท: รายงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

หยุด แสงอุทัย. (2556). *กฎหมายอาญา ภาค 1*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อมรรัตน์ มุ่งมี และณัฐวุฒิ ฮันตระกูล. (2566). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการสังกัด กองพันทหารอากาศโยธิน กองบิน 1*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะบริหารธุรกิจ, วิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา.

Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1997). On the use of content specialists in the assessment of criterion referenced test item validity. *Tijdschrift Voor Onderwijs Research*. (2)2, 49-60.